

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet: Knjižna in bralna kultura na Slovenskem
Course title: Book and reading culture in Slovenia

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Slovenski študiji I; 1. stopnja		2	3
Slovenian studies I; 1st degree		2	3

Vrsta predmeta / Course type

Obvezni/ Obligatory

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
30	-	30	-	-	65	5

Nosilec predmeta / Lecturer:

doc. dr. Ignacija Fridl Jarc

Jeziki /

Languages:

**Slovenščina/
Slovene**

Predavanja /

Lectures:

Vaje / Tutorial:

slovenščina/Slovene

angleščina/English

slovenščina/Slovene

angleščina/English

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Obvezna udeležba na predavanjih/vajah (vsaj 80% prisotnost) predstavlja pogoj za pristop k izpitu.

Prerequisites:

Mandatory participation in lectures / tutorials (at least 80% attendance) is a condition for taking the exam.

Vsebina:

Predmet Knjižna in bralna kultura na Slovenskem obsega zgodovino pisanja, knjige, branja, tiska in založništva ter knjigotrštva in knjižničarstva od začetkov do danes, torej od prvih rokopisnih zapisov do digitalne dobe.

Content (Syllabus outline):

The course Book and Reading Culture in Slovenia covers the history of writing, books, reading, printing, publishing, book production and librarianship from its beginnings to the present day, from the first handwritten records to the

<p>Nudi historični pregled razvoja knjižne in bralne kulture na Slovenskem s poudarkom na ključnih točkah, kot so prvi slovenski pisni spomeniki, srednjeveški rokopisi, inkunabule in prve tiskane besede v slovenskem jeziku, prva slovenska knjiga, prvi tiskarji in prva znanstvena združenja na Slovenskem, začetki in razvoj založništva ter večji založniški projekti, časopisni tiski in razvoj čitalnic v 19. stoletju, zgodovina šolstva in knjižnic na naših tleh ter razvoj knjižničarske mreže v 20. stoletju. Kljub poudarjenemu historičnemu vidiku je posebna pozornost posvečena opredelitvi knjige, njeni zgradbi in pripravi ter tipom in vrstam knjig, še posebej v času pospešene digitalizacije, tako da vključuje tudi praktični pregled in rabo osrednjih knjižničnih digitalnih portalov in strategij za pospeševanje bralne kulture danes.</p>	<p>digital age. It provides a historical overview of the development of book and reading culture in Slovenia, focusing on key points such as the first Slovenian written monuments, medieval manuscripts, incunabula and the first printed words in Slovenian, the first Slovenian book, the first printers and the first scientific societies in Slovenia, the beginnings and development of publishing and major publishing projects in Slovenia, newspaper printing and the development of reading rooms in the 19th century, the history of education and libraries in our country and the development of the library network in the 20th century. Although the historical aspect is emphasised, special attention is paid to the definition of the book, its structure and production, and the types and kinds of books, especially in the age of accelerated digitisation, so that it also includes a practical overview and use of the main library digital portals and strategies for promoting reading culture today.</p>
--	--

Temeljni literatura in viri / Readings:

Obvezna literatura:

CHARTIER, Roger. *Red knjig: bralci, avtorji in knjižnice v Evropi med 14. in 18. stoletjem*. Ljubljana: Sophia, 2011.

CHARTIER, Roger. *The Practical Impact of Writing. V: A History of Private Life: Passions of the Renaissance*. Cambridge, London: Harvard University, 2003.

DOLINAR, France. *Knjižnice skozi stoletja*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo, 2004.

Izbrana poglavja: 12. Samostani na Slovenskem, str. 134–139; 16. Slovenske knjižnice, str. 179–193.

<http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-2WGT044N/69faf4b5-5590-437c-a95c-215d8873bd70/PDF>

[Digitalna knjižnica Slovenije - dLib.si](http://www.dlib.si)

GRDINA, Igor. *Od Brižinskih spomenikov do razsvetljenstva*. Maribor: Obzorja, 1999.

MUNDA, Jože. *Knjiga*. (Literarni leksikon; 22). Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1983.

[Digitalna knjižnica Slovenije - dLib.si](http://www.dlib.si)

NEŽMAH, Bernard. *Časopisna zgodovina novinarstva na Slovenskem med letoma 1797 –1989*.

Ljubljana: Študentska založba, 2013.

<http://www.biblos.si/lib/book/9789612426507>

[Digitalna knjižnica Slovenije - dLib.si](http://www.dlib.si)

REISP, Branko. *Redki stari tiski*. Ljubljana: Slovenska matica, 2001.

ROJSTNI LIST SLOVENSKE KULTURE: Brižinski spomeniki, Celovski (Rateški) rokopis, Stiški rokopis, Čedadski (Černjejski) rokopis. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica, 2004.

RUPAR, Patricija et al. *Knjiga in bralci VI. Bralna kultura in nakupovanje knjig v Sloveniji v letu 2019*. Ljubljana: UMco, 2019

https://www.jakrs.si/fileadmin/datoteke/Nova_spletna_stran/Novice_in_dogodki/Knjiga_in_bralci_VI_raziskava_lowres.pdf

SUAREZ, M. F., in Woudhuysen, H. R. (ur.). *Oxford Companion to the Book*. New York: Oxford University Press, 2010.

URŠIČ, Sanja. Čitalnice – posebnost slovenske zgodovine: Nastanek, mreža in programi čitalnic v obdobju 1860–1900 ter njihov pomen za izobraževanje odraslih. *Andragoška spoznanja* let. 5, št. 3 (1999), str. 69–83.

VODOPIVEC, Ines (urednik). Zgodovina knjige in bralne kulture na Slovenskem. *Knjižnica*. let. 55 (2011), št. 4, str. Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije: Narodna in univerzitetna knjižnica, 2011.

VODOPIVEC, Ines. *Zgodovina razvoja knjige in (evropskih) knjižnic kot intelektualnih centrov*. Ljubljana : FSMŠ, 2019/2020. Skripta dosegljiva v PDF.

Dodatna literatura:

BREZNIK, Maja. *Kultura danajskih darov: od mecenstva do avtorstva*. Ljubljana: Sophia, 2009.

CHARTIER, Roger. *Pisanje in brisanje: pisna kultura in literatura (od 11. do 18. stoletja)*. Ljubljana: Studia Humanitatis, 2008.

ESCOLAR SOBRINO, H. *The History of the Book*. Madrid: Fundacion German Sanchez Ruiperez, 1994.

GLAVAN, Mihael. *Trubarjev album: romanje s Trubarjem*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2008.

GOLOB, Nataša. *Srednjeveški kodeksi iz Stične: XII. stoletje*. Slovenska knjiga: Ljubljana, 1994.

GOLOB, Nataša. *Literatura v srednjem veku na Slovenskem in njeno občinstvo*. Doktorska disertacija. Ljubljana, 2008.

MCKITTERICK, D. *Print, Manuscript and the Search for Order 1450–1830*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006.

RUPEL, Dimitrij. *Branje*. Maribor: Obzorja, 1973.

VODOPIVEC, Ines (ur.). *Osebne knjižnice: njihovi tvorci in usode*. *Knjižnica*. let. 59, št. 3. Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije: Narodna in univerzitetna knjižnica, 2015.

Cilji in kompetence:

Študent/-ka:

- podrobneje spozna pojem knjige, njeno zgradbo, povezanost s pojmi pisave in pismenosti, jezika, založništva, knjigotrštva in knjižničarstva,
- seznanjeni se s kronološkim razvojem slovenske bralne kulture,
- spozna kulturni in zgodovinski pomen knjig, pisanja in branja za razvoj slovenskega jezika, narodne identitete in državotvorne zavesti,
- seznanjeni se z umeščenostjo slovenske bralne in knjižne kulture v širši evropski historični kontekst,
- prepozna temeljne pisne spomenike kulturne dediščine na Slovenskem ter povezanost slovenskega ozemlja z intelektualnimi centri po Evropi v zgodovini,
- spozna razvoj pisnih znanstvenih virov ter načine znanstvenega komuniciranja skozi zgodovino.

Objectives and competences:

The Student:

- learns about the concept of the book, its structure, its relationship to the concepts of writing and literacy, language, publishing, book making and librarianship,
- learns about the chronological development of Slovenian reading culture,
- understands the cultural and historical importance of books, writing and reading for the development of the Slovene language, national identity and state-forming consciousness,
- becomes familiar with the embeddedness of Slovenian reading and literary culture in the broader European historical context,
- recognises the main written monuments of cultural heritage in Slovenia and the links between the Slovenian territory and intellectual centres in Europe throughout history,
- learns about the development of written scientific sources and the means of scientific communication throughout history.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

- poznavanje pisne kulturne dediščine Slovenije,
- znanje o povezanosti ter umeščenosti razvoja slovenske znanosti v evropski

Intended learning outcomes:

Knowledge and Comprehension:

- knowledge of Slovenia's written cultural heritage,
- knowledge of the coherence and the embeddedness of the development of

<p>prostor,</p> <ul style="list-style-type: none"> • usposobljenost za primerjalno analizo med bralno kulturo na Slovenskem in drugimi evropskimi državami, • vedenje o bistvenih značilnostih rokopisnih in tiskanih ter monografskih in periodičnih publikacij, • razumevanje, določevanje in razločevanje pojmov pisna dediščina, premična dediščina, znanstveno besedilo, leposlovje, periodika, kodeks, gotica, rokopis, inkunabula, blokovna knjiga, tiskana knjiga, provenienca, signatura, UDK sistem itd., • podrobnejše poznavanje ključnih točk v zgodovinskem razvoju slovenske bralne kulture.

<p>Slovenian science in the European area,</p> <ul style="list-style-type: none"> • competence in comparative analysis between reading culture in Slovenia and other European countries, • knowledge of the essential characteristics of manuscript and printed publications, monographs and periodicals, • understanding, defining and distinguishing the terms 'written heritage', 'movable heritage', 'scientific text', 'fiction', 'periodical', 'codex', 'gothic', 'manuscript', 'incunabula', 'block book', 'printed book', 'provenance', 'signature', 'UDK system', etc., • a more detailed knowledge of the main points in the historical development of Slovenian reading culture.

Metode poučevanja in učenja:

<p>Oblike dela:</p> <p>☒ Frontalna oblika poučevanja</p> <p>☐ Delo v manjših skupinah oz. v dvojicah</p> <p>☒ Samostojno delo študentov</p> <p>☒ e-učenje</p> <p>☒ drugo (vpišite) : seminarska naloga</p> <p>Metode (načini) dela:</p> <p>☒ Razlaga</p> <p>☐ Razgovor/ diskusija/debata</p> <p>☐ Delo z besedilom</p> <p>☒ Proučevanje primera</p> <p>☐ Igra vlog</p> <p>☒ Druge vrste nastopov študentov</p> <p>☒ Reševanje nalog</p> <p>☐ Študijski obiski podjetij ipd.)</p> <p>☐ Vključevanje gostov iz prakse</p> <p>☐ Udeležba na okrogli mizi, na konferenci</p>

Learning and teaching methods:

<p>Types of learning/teaching:</p> <p>☒ Frontal teaching</p> <p>☐ Work in smaller groups or pair work</p> <p>☒ Independent students work</p> <p>☒ e-learning</p> <p>☒ other: seminar</p> <p>Teaching methods:</p> <p>☒ Explanation</p> <p>☐ Conversation/discussion/debate</p> <p>☐ Work with texts</p> <p>☒ Case studies</p> <p>☐ Role-play</p> <p>☒ Different presentation</p> <p>☒ Solving exercises</p> <p>☐ Field work (e.g. company visits)</p> <p>☐ Inviting guests from companies</p> <p>☐ Attending round table and conference</p>

Delež (v %) /

Načini ocenjevanja:

Weight (in %)

Assessment:

Ustni ali pisni izpit	100 %	Oral or written exam
-----------------------	-------	----------------------

Reference nosilca / Lecturer's references:

- FRIDL JARC, Ignacija. Kulturna politika in njena identiteta. V: *Z lepilom na podplatih : trideset let slovenske države*, Celje: Celjska Mohorjeva družba, Ljubljana: Zbor za republiko, Inštitut za analize in dialog, 2020. Str. 219-231. ISBN - 978-961-278-510-9. [COBISS.SI-ID - 33268739]
- FRIDL, Ignacija J. Mit in etos v igrah Daneta Zajca. V: ZAJC, Neža (ur.). *Pesmi in igre Daneta Zajca : (refleksije, razprave, spomini)*. 1. izd. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2021. Str. 145-157. ISBN 978-961-05-0534-1. [COBISS.SI-ID 65445635]
- FRIDL, Ignacija J. Vloga konja v antični filozofiji. *Keria : studia Latina et Graeca*. [Tiskana izd.]. 2013, letn. 15, št. 1, str. 73-86, 201-202. ISSN 1580-0261. [COBISS.SI-ID 53081954]
- FRIDL, Ignacija J. Avtobiografske prvine v grški filozofiji in književnosti. V: KORON, Alenka (ur.), LEBEN, Andrej (ur.). *Avtobiografski diskurz : teorija in praksa avtobiografije v literarni vedi, humanistiki in družboslovju*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2011. Str. 79-92. *Studia litteraria*. ISBN 978-961-254-263-4, ISBN 978-961-05-0386-6. ISSN 1855-895X. [COBISS.SI-ID 32849453]
- FRIDL, Ignacija J. Esej z vidika antične filozofije. *Primerjalna književnost*. [Tiskana izd.]. 2010, letn. 33, št. 1, str. 121-129. ISSN 0351-1189. <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-ANGDZMRE>. [COBISS.SI-ID 42796386]
- FRIDL, Ignacija J. Začetki zgodovine filozofije pri starih Grkih. *Keria : studia Latina et Graeca*. [Tiskana izd.]. 2010, letn. 12, št. 2/3, str. 95.107. ISSN 1580-0261. [COBISS.SI-ID [25687152](#)]
- FRIDL, Ignacija J. Platonova filozofija umetnosti in slovenska književnost. *Primerjalna književnost*. [Tiskana izd.]. 2009, letn. 32, št. 1, str. 25-43. ISSN 0351-1189. <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-4X3YMGY4>. [COBISS.SI-ID 39682402]
- FRIDL, Ignacija J. Novoplatonistična metafizika luči in njeni odmevi v srednjem veku. *Anthropos : časopis za psihologijo in filozofijo ter za sodelovanje humanističnih ved*. [Tiskana izd.]. 2010, letn. 33, št. 4/6, str. 377-386. ISSN 0587-5161. [COBISS.SI-ID 21519970]
- FRIDL, Ignacija J. *Jezik v filozofiji starih Grkov : pot do stoiškega pojma lektón*. Maribor : Obzorja, 2001. ISBN 961-230-205-7. [COBISS.SI-ID 46007809]
- FRIDL, Ignacija J. Postmodernizem v dramatiki in gledališču. *Literatura*. november - december 1997, 9, št. 77/78, str. 45-75. ISSN 0353-5622. <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-XOCKGKTH>. [COBISS.SI-ID 72428800]